TE-palvelut
tjänster | services

17.11.2016

Dnro: KEHA / 2664 / 2016

Pohjois - Pohjanmaan työ- ja elinkeinotoimisto

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
TyV@eduskunta.fi

Pohjois-Pohjanmaan työ- ja elinkeinotoimiston asiantuntijalausunto hallituksen esitykseen eduskunnalle laeiksi

- julkisesta työvoima- ja yrityspalveluista annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta,
- työttömyysturvalain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta
- työsopimuslain 13 luvun 6 §:n muuttamisesta ja 1 luvun 4 §:n väliaikaisesta muuttamisesta (HE 209/2016)

Työnhakija haastattelu ja työllistymissuunnitelma

Työnhakija haastattelu järjestettäisiin kahden viikon kuluessa työnhaun alkamisesta. Työ- ja elinkeinotoimisto voi olla järjestämättä haastattelua, jos se on työnhakijan tilanne huomioon ottaen ilmeisen tarpeeton. Ilmeisen tarpeeton ilmaisu sisältää harkintaa. Työ- ja elinkeinotoimiston asiantuntija tekee asiakastietoja tai henkilökohtaisen asiakastapaamisen yhteydessä haastattelun tarpeellisuudesta arvion. Pääsääntöisesti nämä tapaukset ovat niitä tilanteita, jossa asiakkaalla on tiedossa "pikaisesti" alkava työ, koulutus tai muutostilanne. Asiakas ei jää näissä tilanteissa ilman palvelua, vaikka hänen kanssa ei tehdä tarkempaa haastattelua eikä työllistymissuunnitelmaa.

Työ- ja elinkeinoviranomaisen olisi aina järjestettävä työnhakijan haastattelu, kun yhdenjaksoinen työttömyys on jatkunut kolme kuukautta ja sen jälkeen aina kolmen kuukauden työttömyyden jälkeen. Määräaikaishaastatteluiden yhteydessä tarkistettaisiin aina myös työllistymissuunnitelma tai korvaava suunnitelma. Työnhakija haastattelun järjestämisellä ja työllistymissuunnitelman tai sitä korvaavan suunnitelman tarkistamisella aina kolmen kuukauden yhdenjaksoisen työttömyyden välein pyritään jäsentämään ja tehostamaan työnhakijoiden palveluprosessia ja lyhentämään työttömyysjaksoja.

- Työ- ja elinkeinohallinnon tavoite on tukea työnhakijoita entistä paremmin työnhaun eri vaiheissa ja edistää työnhakijoiden mahdollisimman nopeaa työllistymistä.
- Mitä useammin asiakas tavataan, asiakkaaseen ollaan yhteydessä tai asiakas on yhteydessä TE- toimistoon tällä on pääsääntöisesti aktivoiva sekä motivoiva vaikutus asiakkaaseen. Työllistymissuunnitelmassa tai tätä vastaavassa suunnitelmassa sovitaan seuraavista työnhaun askelista, palveluista ja millä aikataululla asiakas nämä toteuttaa.

POHJOIS-POHJANMAAN TYÖ- JA ELINKEINOTOIMISTO I NORRA ÖSTERBOTTENS ARBETS- OCH NÄRINGSBYRÅ
North Ostrobothnia Employment and Economic Development Office

Puh. / Tfn. 0295 056 500 faksi: 08 530 4314 s-posti / e-post: kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@te-toimisto.fi verkkopalvelut / webbtjänster: www.te-palvelut.fi
Tel. +358 295 056 500 fax: + 358 8 530 4314 e-mail: kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@te-toimisto.fi online services: www.te-palvelut.fi

OULU Torikatu 34-40 90100 Oulu
HAAPAJÄRVI Puistokatu 39 85800 Haapajärvi
KUUSAMO Kaiterantie 20 93600 Kuusamo
PUDASJÄRVI Jukolantie 1 93100 Pudasjärvi
RAAHE Fellmanin puistokatu 3 92100 Raahe
YLIVIESKA Valtakatu 4 84101 Ylivieska

- Työ- ja elinkeinohallinto on saamassa lisää määrärahaa 17 miljoonaa, josta osa käytetään todennäköisesti henkilöstön palkkauskuluihin sekä osa ostopalvelun hankintaan.
- Työmarkkinoiden toimintaa ei pystytä ennakoimaa täydellisesti.
- TE – toimistoon tulee koko ajan uusia asiakkaita (työntekijä- ja työnantaja – asiakkaita) ja toisaalta asiakkuuksia päättyy.
- Asiakkaiden palveluprosessi edellyttää Työ- ja elinkeinohallinnolta toimivia palveluprosesseja, nykyaikaista tietotekniikkaa, jossa asiakas on aktiivinen toimija ja hänen pystyy ilmoittamaan osan asioista sähköisellä tavalla.
- Kaikilla asiakkailla ei ole käytettävissä kotona tietoteknisiä laitteita, mutta näitä laitteita tulisi olla saatavilla esim. kunnan yhteisissä tiloissa yhteispalvelupisteissä tai vastaavissa.
- Tietenkin laitteita on maksutta käytettävissä TE- toimistoissa, joissa opastetaan laitteiden käyttöä.
- TE-toimiston asiakas on aktiivinen ja hänellä on yleensä paljon kysymyksiä. Asiakas puntaroi eri vaihtoehtoja ja asiakkaalla voi olla useampia työllistymisen polkuja samanaikaisesti menossa. Asiakaspalvelutilanteeseen tarvitaan aikaa ja toisaalta on tilanteita, joissa asiat hoituvat nopeasti.
- Asiakaspalvelutilanteet vaativat enemmän aikaa työttömyyden pitkittyessä sekä aikaa on varattava myös sidosryhmäyhteistyöhön.
- TE – toimiston asiakaskunta muodostuu henkilöasiakkaista sekä yritys- ja työnantaja-asiakkaista pääsääntöisesti.
- Kuinka TE – toimistot selviävät uusista 3 kk:n haastatteluista? TE – toimistot ovat haastavan tilanteen edessä. Lain muutokset myötä henkilöasiakkaille annetaan palvelulupaus 3 kuukauden haastattelusta sekä yhteistyössä laadittavasta työllistymissuunnitelmasta.
- Lakiehdotuksen mukaan työ- ja elinkeinoviranomaiselle varattaisiin lyhyt siirtymäaika työnhakijan haastattelun järjestämisestä koskevien muutosten täytäntöönpanoa varten. Lain voimaantullessa työttöminä työnhakijoina oleville, joiden yhdenjaksoinen työttömyys olisi lain voimaan tullessa kestänyt vähintään kolme kuukautta, tulee järjestää haastattelu viimeistään 31 päivänä maaliskuuta 2017.
- Siirtymäaika on kokonaisuutena järkevä asia, mutta onko tämä riittävä. TE – toimistot tulevat ostamaan palveluja sekä rekrytoimaan henkilöstöä. Henkilöstön rekrytointi sekä uuden henkilöstön perehdyttämiseen tarvitaan aikaa. TE – toimistoilla ei ole "varastossa" valmiiksi koulutettuja asiantuntijoita. Palvelujen hankintaprosessi vaatii myös aikaa ja palveluntuottajat tarvitsemat oman ajan tarjousten valmisteluun sekä tarvittavan henkilöstön rekrytointiin.
- Onko siirtymäaika riittävä?

Työkokeilu - Rekrytointikokeilu

Työkokeilun käyttötarkoitusta on tarkoitus laajentaa väliaikaisesti. Esityksen mukaan työkokeilua olisi mahdollista käyttää lyhytkestoisesti soveltuvuuden arvioimiseksi ennen työsopimuksen tekemistä. Tästä kokeilusta käytettäisiin nimeä rekrytointikokeilu. Käyttötarkoitus on kannatettava. Rekrytointikokeilu olisi tarkoitettu työnhaun tueksi erityisesti sellaisille työttömille työnhakijoille, joiden ammatillinen osaaminen ja yleiset työmarkkinavalmiudet ovat kunnossa.

Työkokeilun laajentaminen on odotettu ja oikein kohdennettuna ja käytettynä tarpeellinen uudistus. Lain hengen mukaisesti tällä palvelutuotteella on mahdollisuus madaltaa työllistymisen kynnystä. Rekrytointikokeilua sovittaessa on tärkeä, että työnantajan tilanne on

työsopimuslain säädökset ottaen huomioon sellainen, että lähtökohtaisesti työnantajalla on mahdollisuus palkata henkilö työhön kokeilun jälkeen.

Rekrytointikokeilun kestoksi esitetään enintään kuukautta, joka kannatettava asia ja palvelee palvelun tarkoitusta. Rekrytointikokeilua ei pidettäisi työllistymistä edistävänä palveluna ja tästä tämä tuo henkilöasiakkaalle valinnanvapautta ja joustavuutta. Työttömyysetuuden menettämisen uhka ei ole aina kannustava tekijä vaan palvelun sisältö ja tämän tuomat mahdollisuudet.

Työttömyysetuudella tuettu työnhakijan omaehtoinen opiskelu

Työnhakijan omatoimista opiskelua voitaisiin tukea työttömyysetuudella edellyttämättä opintojen vähintään vuoden keskeytyneenä olemista, jos opinnot on aloitettu työnantajalta saadun taloudellisen etuuden jaksotusaikana.

Esitetyn muutoksen keskeisenä tavoitteena on tukea irtisanotun työntekijän mahdollisuutta parantaa opiskelemalla mahdollisuuksia mahdollisuuksiaan työllistyä.

Omaehtoisen opintojen tukiajan pidentäminen 24 kuukaudesta 48 kuukauteen perusopintojen suorittamisen mahdollistamiseksi niiden oppivelvollisuusiän ylittäneiden henkilöiden kohdalla, joilta puuttuu perusopetuksen päättötodistus. Muutos koskisi etenkin maahanmuuttajanuoria ja nuoria aikuisia.

Opintojen tukemisen keskeyttäminen edellyttäisi pätevää syytä. Tämä tilapäisen keskeyttämisen tilanne tulee lisäämään TE – toimiston työtä. Kysymys on etuuden maksamiseen liittyvästä asiasta olisiko tarkoituksenmukaista, että tämän työvaiheen tekisi työttömyysetuuden maksaja. Maksaja katsoisi voiko hyväksyä tai hylätä tilapäisen keskeytyksen. Esim. työkokeilussa poissaolot asiakas ilmoittaa suoraan maksajalle.

Palkkatuen ja starttirahan rahoitus

Valtion rahoittamien työttömyysetuuksien eli työmarkkinatuen, peruspäivärahan ja ansiopäivärahan perusosan käyttömahdollisuuden laajentaminen työttömyyden ja työllistymistä edistävien palveluiden aikaisen toimeentuloturvan lisäksi palkkatuen ja starttirahan rahoittamiseen esitys on uusi ja kokeilemisen arvoinen.

Työttömyysetuusmäärärahoilla rahoitettaisiin palkkatuki joko kokonaan tai osittain riippuen palkkatuen euromäärästä ja työttömille työnhakijoille myönnettävä starttiraha.

Rahoitusmallin muutos turvaisi mm. määrärahojen riittävyyttä koko vuoden ajalle. Palkkatuki tai starttiraha ei ole subjektiivinen oikeus. Palkkatuen rahoituspohjan muutos tulee todennäköisesti tuomaan haastetta TE – toimiston asiakastyöhön palkkatukipäätöksiä tehtäessä. Tilanteissa, joissa palkkatukea ei voida myöntää edellyttävät enemmän työtä ja entistä selkokielisempää päätösten perustelemista. Asiakas voi olettaa, että koska on hänen työttömyysetuudella rahoitettavasta palkkatukipäätöksestä kysymys syntyy tätä kautta hänelle subjektiivinen oikeus palkkatukeen. Uudistuksesta tiedotettaessa tämän näkemyksen syntymistä voidaan vähentää.

Palkkatuki

Esitys palkkatuen käyttötarkoituksen kohdentamisesta aikaisempaa paremmin pitkäaikaistyöttömyyden ennaltaehkäisemiseen on kannatettava. Pitkällä aikavälillä tällä

toimintatavalla on pitkäaikaistyöttömyyttä vähentävä vaikutus. Tämä muutos ei poista sitä, että pitkään työttömänä olleille henkilöille ei jatkossa myönnettäisi palkkatukea.

Haasteeksi tulee muodostumaan pitkäaikaistyöttömyyden tunnistaminen. TE – toimiston asiantuntijoilla on mahdollisuus käyttää asiakaspalvelussa mm. profilointityökalua. Profilointityökalu taustalla on tutkimustyö, jonka kautta työkalu on rakennettu tietojärjestelmään.

Palkkatuen käyttötarkoitusta esitetään muutettavaksi siten, ettei palkkatukea enää myönnettäisi vuorotteluvapaan sijaiseksi. Kannatettava muutosesitys.

Palkkatuen määrän osalta esitetty muutos siten, että palkkatuen määrä olisi jatkossa enintään 30, 40 tai 50 prosenttia työnantajalle tuella palkatun henkilön palkkauskustannuksista on tarkoituksenmukainen ja palkkatukipäätöksen prosessia helpottava.
Palkkatuen määrälle asetettavaa kuukausitason enimmäismäärää kannatetaan.

Palkkatuen tavoitteena on kompensoida työntekijän osaamisen vajeesta aiheutuvaa tuottavuuden alenemaan työntekijälle sekä madaltaa työllistymisen kynnystä. Palkkatuen kestoon liittyvät muutokset, joissa esitetään lyhennettävän maksettavan palkkatuen määrää on vaikea asia. Toisaalta 12 kuukautta kestävän palkkatukipäätöksen aikana työntekijän osaamisen työtehtävässä kasvaa ja tuottavuus paranee, joten esitettävä keston lyhennys on tässä taloudellisessa tilanteessa kannatettava.

Esityksessä ehdotetaan, ettei työttömyysturvalaissa tarkoitettu työssäoloehto karttuisi palkkatuetun työn osalta täysimääräisesti. Jatkossa työssäoloehtoon luettaisiin 75 prosenttia työssäoloehdon täyttävistä kalenteriviikoista. Tämä muutos ei koskisi ns. työllistämisvelvoitteen piiriin kuluvia henkilöitä. Esitetty muutos on merkittävä, etenkin niiden henkilöiden kohdalta joilla ei ole ammatillista osaamista sijoittua työhön julkisen sektorin ulkopuolelle. Lain valmisteluvaiheessa on varmasti pohdittu eri vaihtoehtoja ja laskettu tämän muutosesityksen taloudellisia seurauksia. Toivottavasti tämän muutoksen myötä henkilöiden työttömyysajan toimeentulo ei laske sille tasolle, että hän joutuu hakeutumaan esimerkiksi toimeentulotuen piiriin.

Starttiraha

Esitys starttirahan enimmäiskeston lyhentämisestä 18 kuukaudesta 12 kuukauteen on kannatettava esitys. Starttirahan päiväkohtaisen tuen tason sitominen peruspäivärahan tasoon on myös kannatettava. Nämä muutokset yhdenvertaistavat eri puolla Suomea tehtäviä starttirahapäätöksiä.

Odotettu muutos on, että starttirahaa voidaan työsuhteesta yrittäjäksi siirtyvälle, joka pääasiallinen toimeksiantaja olisi hänen aiempi työnantajansa. Tämä muutosesitys tukee nykyisten työmarkkinoiden toimintaa ja kannustaa yrittäjyyteen. Nykyaikainen yhteiskunta tarvitsee tämän muutoksen.

Alueellinen liikkuvuus

Työmarkkinatukena maksettava matka-avustuksen ja muuttokusten korvauksen yhdistäminen yhdeksi tukimuodoksi, liikkuvuusavustukseksi selkeyttää asiakkaalle tätä palvelukokonaisuutta sekä on kannatettava muutosesitys.

Lisäksi liikkuvuusavustuksen sisällölliset muutokset ovat kannatettavia ja päätösprosessi tulee nopeutumaan ja näkymään varmasti asiakkaille nykyistä nopeimpina päätöksinä. Tuen käyttötarkoituksen muutos, että tätä voisi käyttää työn vastaanottamisesta aiheutuviin työmatka- ja muihin kustannuksiin tai työpaikalle muuttamiseen on tervetullut muutos.

Tietojen saaminen ja luovuttaminen

Kuntatoimijat ovat pitkään odottaneet, että heillä olisi mahdollisuus saada tietoa henkilöistä, joille on työttömyyden perusteella maksettu työmarkkinatukea vähintään 200 päivältä, sekä niistä henkilöistä joiden oikeus työmarkkinatukeen alkaa välittömästi ansiopäivärahan tai peruspäivärahan enimmäisajan täytyttyä. Muutosesitys on kannatettava ja mahdollistaa, että kuntatoimijat voivat tarjota ko. asiakkaille työllistymistä edistäviä palveluja aikaisemmin.

Muutoksenhaku

Määrärahasyistä tehtyyn kielteisiin päätöksiin esitetään muutoksenhakukieltoa. Kysymyksessä on tarkoituksenmukainen muutosesitys.

Lyhytkestoinen työ yrittäjänä

Muutosesityksellä kannustetaan ottamaan vastaan työ- ja virkasuhteessa tehtävän työn lisäksi toimeksiantotyösuhteessa tehtävää työtä. Kannatettava esitys, joka mahdollistaa työn tekemisen nykyisillä työmarkkinoilla, joissa ollaan välillä työsuhteessa ja välillä toimeksiantotyösuhteessa. Madaltaa työllistymisen kynnystä ja enkä ns. kokeilemaan uuden tyyppistä työtä. Kahden viikon enimmäiskesto tässä on tarkoituksenmukainen esitys.

Palvelujohtaja Pirjo Juntunen

Tiedoksi Johtaja Maire Mäki
Palvelujohtaja Mari Tuomikoski